

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_A22_ČJ1-9_STARÉ_POVĚSTI_ČESKÉ_1

Název:	Staré pověsti české 1
Autor:	Mgr. Zuzana Homolová
Škola:	Základní škola a Mateřská škola při lázních, Velké Losiny
Předmět/ročník:	Český jazyk/1.-9. ročník
Datum vytvoření :	Říjen 2012
Anotace:	Pověst, přehled nejznámějších českých pověstí, spojování

Kdo byl kdo?

Alois Jirásek		Otec Kazi, Tety a Libuše
Praotec Čech		Věstkyně, žena Přemysla Oráče
Vojvoda Krok		Bojovníci v dívčí válce
Libuše		Autor knihy Staré pověsti české
Bivoj		Přivedl Slovary na horu Říp
Vlasta, Šárka, Ctirad		Porazil kance a oženil se s Kazi
Horymír		Kníže a pradlena
Oldřich a Božena		Knížecí syn a unesená nevěsta
Břetislav a Jitka		Skočil na Šemíkovi z Vyšehradu

Pověst

= pravdivé vyprávění s historickým jádrem

- Alois Jirásek - *Staré pověsti české*

Staré pověsti české 1

O praotci Čechovi

Krok a jeho dcery

Libuše a Přemysl

Dívčí válka

O Horymírovi

Oldřich a Božena
Břetislav a Jitka

O praotci Čechovi

V bájně pravlasti, kdesi na jihovýchodě Evropy, museli Slované bojovat o své živobytí s přírodou i nepřáteli, a proto se rozhodli vyhledat vlast novou. Do jejich čela se postavili bratři Čech a Lech. Po mnoha útrapách dorazili až pod horu Říp. Čech vystoupil na její vrchol, rozhlédl se a pravil: „To je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající.“ Usadili se zde a nová země nesla na Čechovu počest jeho jméno.

Krok a jeho dcery

Po smrti Čecha stanul v čele vojvoda Krok. Vybudoval nové sídlo Vyšehrad. Měl tři sličné a moudré dcery - Kazi, Tetu a Libuši. Kazi znala léčivou sílu bylin, Teta učila lid zbožnosti, jak přinášet bohům oběti a jak si je udobřit. Nejmladší Libuše dokázala věštit budoucnost. Lidé ji měli rádi, a proto ji po otcově smrti zvolili kněžnou. Při jedné z oslav uslyšeli křik a volání slávy. Bivoj porazil kance, který pustošil okolní kraj. Statečný lovec se oženil s Kazi.

Libuše a Přemysl

Kněžna Libuše soudila spory. Jeden vladyka však po prohře křikl: „Hanba mužům, kterým vládne žena.“ Rozhodla tedy, aby si zvolili muže, který jim bude vládnout železnou rukou, za nějž se vdá. Bezradným vladykům poradila, aby tři dny sledovali jejího koně. Kůň stanul u Stadic před budoucím knížetem, který tam oral pole. Přemysl Oráč se stal zakladatelem slavného rodu.

Jednou se Libuše zastavila nad břehem Vltavy a věštila: „Vidím město veliké, jehož sláva hvězd se bude dotýkat.“ Na tom místě pak vznikla Praha.

Dívčí válka

Po smrti Libuše ztratily dívky dřívější vážnost a začaly spory s muži. V čele s Vlastou se opevnily na hradě Děvíně, podnikaly výboje proti mužům a pak nastražily past. Ctirad našel v lese spoutanou a velice krásnou Šárku. Osvobodil ji, a když jeho družina usnula, zatroubil na dívčino přání na roh. Z houští vyrazila Vlasta se svými dívkami a spící vojáky pobila. Ctiradova smrt ale rozhněvala knížete Přemysla a Děvín dobil.

O Horymírovi

[Zpět do menu ⇒](#)

Za knížete Křesomysla rolníci opouštěli pole, aby dobývali zlato a stříbro. Vladyka Horymír žádal knížete o pomoc, ale nepochodil. Naopak popudil rolníky, kteří mu vypálili vesnici i úrodu. Horymír s muži jim vypálil osadu a doly zavalil. Horníci žádali u císaře jeho hlavu. Před popravou si Horymír přál projet na svém Šemíkovi. Císař dal zavřít brány. Horymír koně pobídl, mocným skokem překonal hradby a skočil ze skály do Vltavy. Kníže mu odpustil, ale Šemík odvážný čin dlouho nepřežil.

Oldřich a Božena, Břetislav a Jitka

Kníže Oldřich byl silný, během vlády dokázal vzdorovat nepřátelům i udržet v zemi pořádek. Miloval lov. Při jedné výpravě uviděl u potoka krásnou dívku, jak pere prádlo. I přes protesty vladyků se s prostou a liduznalou dívkou oženil.

Oldřichův syn Břetislav se chtěl oženit s Jitkou, dcerou velmože v Německu. Když její otec chudého nápadníka odmítl, Břetislav unesl Jitku z kláštera a odvezl do Čech. Když otec viděl dceru šťastnou, manželům odpustil.

Použité zdroje:

EISLEROVÁ, J. *Staré pověsti české*. Praha: Fragment, 2012. ISBN 978-80-253-0861-5

ČERNÝ, J. *Obrázky z českých dějin a pověstí*. Praha: Albatros, 2007. ISBN 978-80-00-01905-5